

*Društvo arhivskih radnika Sr. Hrvatske
Biskupska sagrada, Opatija 930.25:06*

**1. SAVJETOVANJE DRUŠTVA ARHIVSKIH RADNIKA SR HRVATSKE
(ODRŽANO 12. I 13. OŽUJKA 1969. GODINE U OPATIJI)**

ZAPISNIK

Savjetovanja Društva arhivskih radnika Hrvatske održanog 12. i 13. III 1969. u hotelu »Ariatic«, u Opatiji. Početak rada 12. III 1969. u 8,15 sati.

Savjetovanje će se odvijati prema slijedećem dnevnom redu:

1. Otvaranje i pozdrav
2. Biranje radnog predsjedništva
3. Pozdrav učesnicima Savjetovanja — predsjednik Skupštine općine Opatija
4. a) Prof. Krešimir Nemet, viši arhivist, referat: »Kako praktički rješavaju fundamentalna pitanja škartiranja u nekim zemljama svijeta«.
— Prof. Stjepan Bačić, viši arhivist, koreferat (uz referat K. Nemeta): »Preuzimanje registraturne građe u arhive«.
— Dr Ivan Beuc, koreferat (uz referat K. Nemeta): »Prijedlog za unapređivanje sistema odabiranja i izlučivanja regsitraturne građe u Jugoslaviji«.
- b) Prof. M. Androić, viši arhivist, referat: »Novi oblici financiranja arhivske službe u Hrvatskoj i iskustva o njima«.
5. Diskusija o referatima i informacijama.
6. Prof. Stjepan Bačić, viši arhivist, dva saopćenja: a) Prilog diskusiji »O nekim problemima sakupljanja i obrade historijske građe iz NOB-a« (uz referat D. Plenče na savjetovanju Udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata — SUBNOR — koje je održano 23. i 24. XII 1968. u Beogradu); b) Izvještaj o sjednici Muzejskog savjeta Hrvatske održanoj 20. XII 1968. u Zagrebu.

Ad 1.

Predsjednik Društva arhivskih radnika Hrvatske Klen dr Danilo otvara Savjetovanje i pozdravlja sve prisutne, a poimence predstavnike arhivskih društava iz drugih Republika i Arhiva Jugoslavije.

Ad 2.

Nakon otvaranja Klen dr Danilo predlaže za radno predsjedništvo Savjetovanja 3 člana Društva i to: Foretić dr Dinko, Štrcay Piroška i Klen dr Danila.

Za zapisničara Savjetovanja predlaže Senčić Albina.

Predloženo radno predsjedništvo i zapisničar prihvaćeni su jednoglasno od prisutnih.

Ad 3.

Nakon toga predsjedavajući predaje riječ predsjedniku Općinske skupštine Opatije, drugu Franji Kinkeli, koji je održao pozdravni govor, poželio uspjeh Savjetovanju arhivskih radnika i zaželio svim prisutnim dobrodošlicu i ugodan boravak u Opatiji.

Ad 4.

a) Referat Nemet Krešimira, višeg arhiviste »O pretpostavkama za odabiranje i izlučivanje arhivske građe u Evropi i vanevropskim zemljama« (Prilog 1).

Nakon iznesenog referata predsjedavajući zahvaljuje višem arhivisti Nemet Krešimiru, a nakon toga čita prispjele pozdravne telegrame (Arhiv Makedonije i prof. Janković u ime Predsjedništva Arhivskog savjeta Jugoslavije).

Nakon toga predsjedavajući je pozvao Bačić Stjepana, višeg arhivistu, da dade opširniju informaciju o izlučivanju arhivske građe kod nas. (Prilog 2).

Poslije toga predsjedavajući poziva Beuc dra Ivana da iznese svoju širu informaciju o problematici odabiranja arhivske građe kod nas. (Prilog 3).

Nakon izlaganja dra Beuca, koje je završilo u 9,40 sati, dat je odmor koji je trajao do 10,20 sati.

Poslije odmora Savjetovanje nastavlja rad.

b) Referat Androić Mirka, višeg arhiviste »Novi oblici financiranja arhivske službe u Hrvatskoj i iskustva o njima«. (Prilog 4).

Nakon referata druga Androića koji je završen u 11,30 sati dat je odmor do 12 sati.

Predsjedavajući upozorova da se pismeno prijave oni koji žele diskutirati o dosad izloženim temama i naznače o kojoj temi žele govoriti.

Ad 5.

Diskusja o referatima i informacijama.

1. Anić Života, predstavnik Saveza Društava arhivskih radnika Jugoslavije, govori o problemu izlučivanja i iskustvima koje je stekao tokom rada. Smatra da bi liste, tj. obrasci ili popisi arhivske građe, koja bi se škartirala, trebali biti izrađeni od Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije i da bi trebali biti jedinstveni za cijelu Jugoslaviju.

Druga varijanta izrada lista za izlučivanje je da svaka radna organizacija stvara vlastitu listu arhivske građe koju bi se moglo škartirati, pa da se ti propisi kontroliraju i odobravaju. Pitanje je sad tko je kompetentan da odobrava te liste.

Nužno bi bilo razmotriti kada i gdje vršiti škartiranje? Da li u registraturi ili nakon predaje arhivskoj ustanovi?

Nadalje dileme su oko tumačenja termina odabiranje i izlučivanje.

Pitanje je gdje i tko treba da precizira odgovore na sva ta pitanja — netko tko će biti kompetentan da sve to rješava.

2. Turković Radovan, arhivist, Beograd, govori da su naša staništa o odabiranju arhivske građe zauzeta nakon kompariranja iskustava drugih zemalja, te da je zbog toga zauzeto jedno sretno i logično rješenje. Smatra da je najbolje da se primarno izlučivanje obavi u registraturama, neposredno prije preuzimanja u arhiv.

Što se tiče lista po kojima bi se izvršilo izlučivanje, smatra da bi možda bilo bolje da te liste ne budu ozakonjene kao tablice za obavezno izlučivanje, već da to budu samo instruktivne liste koje će pomagati u radu.

3. Srebrnić Ivan, arhivist, Zagreb, smatra da kompariranjem i upoznavanjem izlučivanja u drugim zemljama dolazimo do korisnih gledišta za rješavanje naših problema iz čega bismo mogli izvući zaključke kako da pristupimo tom poslu. Smatra da bi u jednom referatu trebalo posebno razraditi problematiku izrade lista za izlučivanje.

Iznosi listu arhivske građe koja bi se obavezno morala čuvati u svim poduzećima a nakon toga govori o svojim iskustvima sa izlučivanjem u metalnoj industriji.

Smatra da će se do jedinstvenih lista vrlo teško doći.

4. Zorec Duško, arhivist, Rijeka, govori o fondovima koji su specifični za riječko-istarsko područje zbog čega ne može biti šabloniziranja u izlučivanju kod tih fondova.

5. Biljan Franjo, direktor Arhiva Jugoslavije, govori da bi arhiviste trebala ujediniti stručnost, a ne zakonski odobrene liste, ako one ne bi bile adekvatne.

Nakon toga govori o izlučivanju SUP-a, DSIV-a, partijske i armijske građe, te da bi i to trebalo spadati pod kompetenciju arhivske službe koja bi morala organizirati zajednički rad.

6. Firinger dr Kamilo, Osijek, govori o nužnosti kontrole u izlučivanju građe u arhivima.

7. Nemet Krešimir, viši arhivist, u svom prilogu diskusiji ističe da je njegov referat iznio samo primjere izvan naše zemlje. Podržava mišljenje druga Biljana, direktora Arhiva Jugoslavije, koji je kazao da bi sve trebalo biti fundirano na stručnosti pa tako i izrada lista. Ističe da bi dobar arhivist trebao temeljito poznavati više nauka, kao historiju, ekonomiku, pravo i sl. Iznosi svoju sumnju u skoro donošenje lista, a pri izradi tih lista zalaže se da se uključe stručnjaci iz zainteresiranih djelatnosti (ekonomisti, liječnici i dr.).

8. Beuc dr Ivan govori da je definitivno rješenje pitanja izlučivanja putem lista iluzija, ali da pravi arhivist mora imati jasne stavove fundirane na poznavanju posla.

Ističe da su liste dosada primjenjivane u Istočnoj Njemačkoj, Mađarskoj i SSSR-u.

Smatra da liste mogu samo usmjeravati rad arhiviste, te da moraju biti fundirane na republičkim zakonodavstvima koja pravno reguliraju arhivske građe.

9. Firinger dr Kamilo govori o problemima financiranja i sufinanciranja arhivskih ustanova; iznosi iskustva financiranja Historijskog arhiva Osijek. Postoji problem što neke općine obećaju financijska sredstva, a kasnije neće isplatiti. Pitanje je sada da li tražiti da se sudskim putem naplati ili čekati. Ako se traži sudskim putem, gubi se jednog partnera, a ako se ne traži, često se ostaje bez novaca.

Radno predsjedništvo zaključuje sastanak u 13,10 sati nakon što je iscrpljena diskusija.

2. dan Savjetovanja Društva arhivskih radnika Hrvatske (13. III 1969).

Početak rada u 8,30 sati.

Ad 6.

Savjetovanje se nastavlja referatom Bačić Stjepana višeg arhiviste iz Zagreba »O nekim problemima prikupljanja i obrade građe NOB-e« (Prilog 5).

Nakon održanog referata nastavlja se diskusija.

10. Foretić dr Dinko, direktor Historijskog arhiva Zadar, ističe da zakon nikog izričito ne obavezuje da financira arhivsku službu kao što govori o obaveznosti te službe. Arhivska djelatnost je uz zavode za zaštitu spomenika kulture zakonom obavezna služba, dok su muzeji, galerije i biblioteke službe od društvenog značaja, ali nisu obavezne. Upravo ta obaveznost službe trebala bi se koristiti u traženju financijskih sredstava od onih koji su dužni financirati arhivsku djelatnost. Radi boljeg rješavanja problema trebali bi se povezati sa zavodima za zaštitu spomenika kulture.

Ističe da je Historijski arhiv Zadar opremio radionicu za zaštitu arhivske građe, ali da ti skupi strojevi ne mogu biti iskorišteni jer nemaju dovoljno posla, a druge ustanove kojima su se obratili da im šalju narudžbe za rad ne reagiraju na to.

Nadalje iznosi da su prije arhivske police bile oslobođene poreza na promet, ali to više nisu.

Smatra da bi arhivske ustanove trebalo tretirati kao što su tretirane naučne ustanove u pogledu oslobađanja od carine na uvezene aparate.

11. Bačić Stjepan, viši arhivist iz Zagreba, u prilogu diskusiji ističe da je SDK na pitanje da li su ustanove koje su financirane iz republičkog budžeta dužne plaćati porez i razne doprinose, dala odgovor da nisu dužne.

12. Kapović Mato, direktor Historijskog arhiva Dubrovnik, govori o Savjetovanju u Beogradu (o tome je govorio drug Bačić u svojem referatu). Smatra da bi trebalo zakonski zatražiti da se arhivima preda arhivska građa koja se nalazi u muzejima i bibliotekama. To je pitanje razgraničenja djelatnosti arhiva, muzeja i biblioteka.

Osvrćući se na 1. referat smatra da je nužno zaštititi građu koju naši arhivi posjeduju i dati potrebna sredstva za to.

Što se tiče rješenja financiranja smatra da arhivski radnici moraju izboriti svoje »mjesto pod suncem«, a ne čekati da im se nešto dodijeli. Treba izboriti da se u financiranju posebno tretiraju arhivi i zavodi za zaštitu spomenika kulture.

13. Srebrnić Ivan pokreće pitanje razgraničenja djelatnosti arhiva, muzeja i biblioteka.

14. Foretić dr Dinko govori o pitanju razgraničavanja građe proširujući prethodnog diskutanta Srebrnić Ivana.

Na kraju savjetovanja predsjednik Društva arhivskih radnika Hrvatske Klen dr Danilo osvrće se na 1. temu i napominje da bi liste po kojima bi se izlučivala odnosno odabirala arhivska građa značile veliku opasnost ukoliko bi se kruto primjenjivale.

Govoreći o drugoj temi ukazuje da je problem u sistemu sufinanciranja zato jer postoje financijski jače i slabije općine pa se unaprijed ne zna koje će pristati na traženje arhivske ustanove u cijelosti, a koje neće. Neke općine su voljne sufinancirati cjelokupni program rada arhiva, a neke žele formirati konkretni zadatak iz plana rada za koji su zainteresirane. Zbog toga dolazi u pitanje realnost planiranja i izvršavanja programa rada.

Osvrćući se na položaj HAR-a napominje da je to stara arhivska ustanova, ali koja ima mnogo neriješenih problema, kao nesređenih fondova, slabe opremljenosti spremišta i dr. Opremljenost Riječkog arhiva zaostaje za opremljenošću drugih ustanova iz oblasti kulture u Rijeci.

Što se tiče razgraničenja djelatnosti između arhiva, muzeja i biblioteka, napominje da zna da te ustanove prikrivaju neku arhivsku građu proglašujući je muzejskim eksponatima s namjerom da je trajno zadrže.

Za diskusiju se više nije javio nitko.

Time je Savjetovanje završeno i radno predsjedništvo zaključuje rad u 10 sati.

Zapisičar:
Senčić Albino, s. r.

Članovi radnog predsjedništva:
Klen dr Danilo, s. r., predsjednik
Štrcay Piroška, s. r., član
Foretić dr Dinko, s. r., član